L. DOSFEL

Bloemlezing

uit vroeger verschenen = Gedichtenbundels =

Druk & Uitgave Lannoo, Thielt

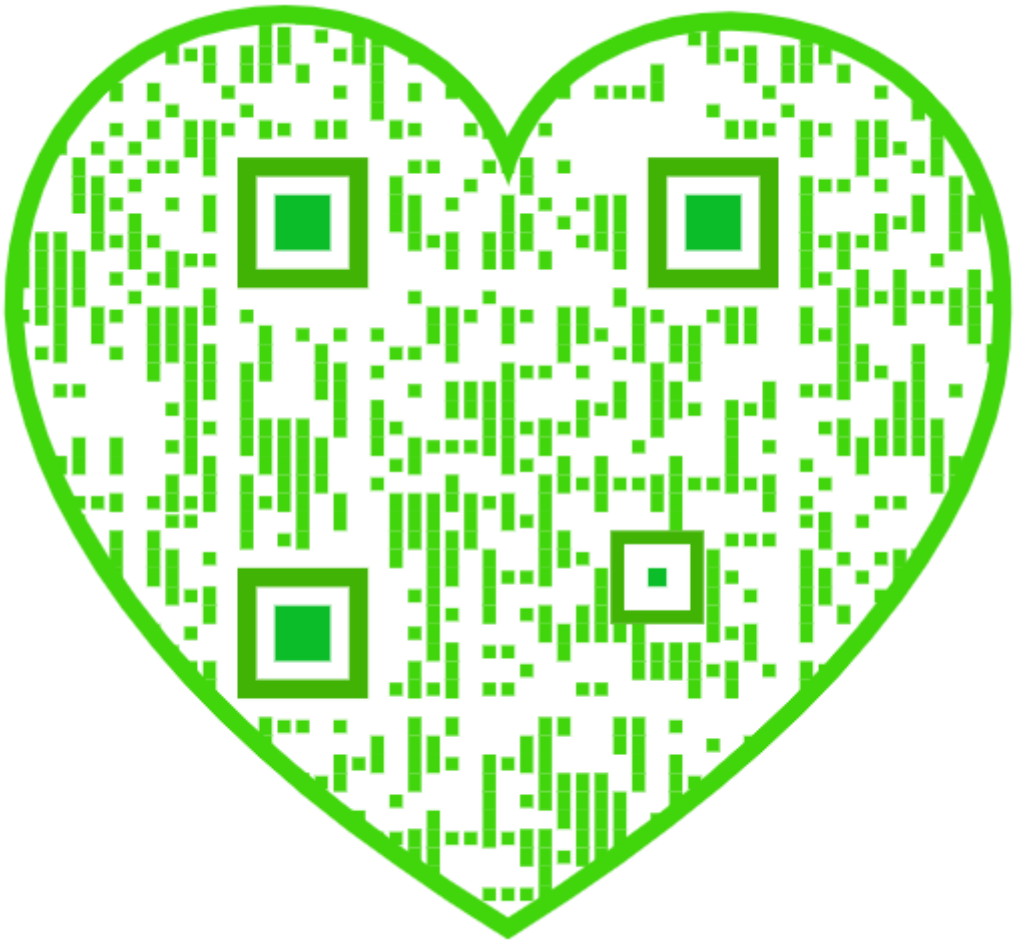

BLOEMLEZING

L. DOSFEL = (GODFRIED HERMANS)

BLOEMLEZING

uit vroeger verschenen
:: Gedichtenbundels ::

GEDICHTEN — — **1900**
VERZAMELDE OPSTELLEN
EN GEDICHTEN — **1907**

Drukker-Uitgever LANNOO-MAES — Thielt — 1922

DRIELUIK VAN MENSCHENWEE

I. ABEL DOOD GEVONDEN

Te midden eene doodsche vlakte waar
wat mos op steile rotsen schroeide, lag
in 't zinkend zonlicht onder roode wolken
het lijk van Abel, 't eerste lijk, en Eva
in hare tent verwachtte hem reeds lang
met Caïn. Adam zeide niets, en Zoed (1)
zat in een hoek een lammetje te streelen.
't Werd later, later ; niemand keerde weder
en Zoed was zachtjes neergegleden, met
de hand op 't lam, dat hij van Abel kreeg,
het schoonste van de kudde, en lag te droomen.
van groene wei, van witte zon en schapen.
Het wachten werkte pijnlijk op de ziel der vrouw :
Ze sprak : " Kom willen wij gaan zien naar hen
naar Abel en naar Caïn ? „ Adam knikte,
en stil, om Zoed in 't droomen niet te storen,
door 't duister, gingen Adam, Eva heen
op zoek. Vol sterren hing de breede lucht ;
het rood was weg, en lange watten wolken

(1) Slechts drie van Adams kinderen worden in de H. Schrift genoemd. — Seth was nog niet geboren toen Abel vermoord werd. — Ik heet Zoed een der kinderen die in den Bijbel onvermeld zijn gebleven.

met zilvren zoom bedekten, lijk een laken,
de maan, die rustig lag, in 't stille bed.
Maar Adam, Eva zagen geene lucht,
geen sterren, stapten zwijgend in den maanschijn :
in hunne ziel was 't nacht, en woelend stormden
gedachten in hun brein, lijk winden soms
de wolken zweepen : deze krinkelen
van smart, en rollen schuimend henen : paarden
gestriemd, gezwollen, en gekwetst. De vader
bijzonder voelde vrees, en Eva, zucht
om hare beide jongens aan haar borst
te drukken, om uit Abels mond dit " moeder „
te hooren, 't zoetste woord. Lijk marmerbeelden
zoo spraakloos gingen beiden in den schijn
der maan, en slepend volgde, spokend, groot,
hun lange schaduw, in het stille zilver
van 't landschap, lijk een raaf in blanke luchten,
en verder gingen zij, met angstig hart,
bewogen door hun vrees en liefdedrift. —
De morgen daagde reeds heel wijd in 't Oosten
en groeide rood en vlammend lijk hun onrust.
Te midden eene doodsche vlakt', waar slechts
wat mos op steile rotsen schroeide, lag
in 't dagend zonlicht, onder roode wolken,
het lijk van Abel, 't eerste lijk ; en de ouders,
na 't lange zoeken waren daar geraakt,
en huivrend woog op hen 't vermoeid zijn van
den langen slapeloozen nacht en 't zoeken ;
hun oogen stonden hol, in roode kringen.

Ze keken rond, en Eva juichte. " Er ligt
een mensch te slapen dáár, 't moet Abel zijn,
Ja, hij is 't, we zullen hem een kus
op zijne wangen geven, hem niet wekken,
hij ligt alleen... en Caïn ? „ De ouders kwamen
en knielden neer bij Abel ; op den mond
was bloed, en Eva kuste zijnen mond :
" Hoe koud,„ zei zij, " en bloed.. neen.. neen.. 't is zonlicht
dat zijne lippen kleurt ; hoe bleek, hoe roerloos ;
zeg Adam, zeg me, wat dit is, zeg mij
wat is dit rood, wat is die bleekheid en
dit onbeweeglijk liggen ? „ Adam zuchtte,
keek naar zijn Eva op, zag haar in de oogen
vol wilde wanhoop, lang en sprakeloos,
en zuchtte 't enkel woord, een donder : " Dood „
viel dan op Abel neer, en weende pijnlijk ;
— wijl Eva naar de zon zag in de verte,
dan weer naar Abel, wilde woorden sprak,
trok aan haar lang en losgeslingerd haar
of krauwde in 't aangezicht tot dat het bloedde,
zot-lachend keek naar 't bloed aan hare vingers,
en lachte, en grijnsde, en huilde en viel.
Lijk dood lag 't tweetal in de morgenzon
En Adam beurde eens 't hoofd omhoog, 't zonk neder,
hij poogde recht te staan, 't ging niet, maar kruipend
half-zwijmlend geraakt hij eindlijk recht,
en staat gelijk een reuzenboom na storm,
met de armen uitgestrekt, belaán met weedom :
" O God, klaagt hij, dit is de straf der zonde,

een mijner zoons vermoord, en nog zoo jong,
vermoord, eilaas, het kan niet anders zijn,
door Caïn. „ Bij het hooren van dit Caïn
schoot Eva op, " Is Caïn daar, kom Caïn „
zei zij " 't Is Caïn niet, gij zijt 't..... laat mij
bij Abel weenen.... lacht nog, roode lippen,
en zoete mond. Ge zijt niet dood, mijn jongen,
Gij dood, neen, neen, ge glimlacht.... Gauw... Sta op,
't is morgen, 't zonlicht lacht. Gij moet met Zoed,
te saam de schapen naar de weide drijven,
wat harde slaap... waar blijft uw broeder, Abel ? „
En Adam... " Caïn is waarschijnlijk ver
gevlucht van dag en licht en 't oog van God,
wacht op uw Caïn niet. „ — " Maar, Adam, Abel
slaapt vandaag vast. „—"Hij slaapt voor goed, mijn Eva,
Beklaag hem niet, hij is in 't land der rust,
waar wij nog moeten henenstrompelen,
hij is misschien in 't Paradijs, het schoone,
dat wij verloren hebben. Klaag niet, vrouw,
om hem maar wel om Caïn. O, mijn kroost,
mijn kindren zijn geboren om te sterven ;
maar ik betracht den dood, want mij is 't leven
nu zonder 't Paradijs toch drukkend zwaar. „
En Eva : " Zullen er steeds moeders zijn,
die treuren om hun kroost, lijk ik om Abel ? „ —
" Ja, vrouw „ " Zoo kleeft mijn zonde op 't menschdom
[eeuwig ? „
" Voor eeuwig, ja „ " Ze zij als dan vervloekt !....
Wat ben ik zwaar gestraft, och, Adam, troost ! „ —

" Kijk naar den hemel, vrouw „ Met hare handen
op Abels wang, hare oogen naar den hemel,
zat Eva daar met losgeslingerd haar ;
en Adam keek naar 't lijk, naar haar, omhoog,
en beiden baden : Morgenwindjes bliezen,
op hun koortsachtige aangezichten ijskoel.
Te midden eene doodsche vlakt' waar slechts
wat mos op steile rotsen schroeide, lag
in 't dagend zonlicht onder roode wolken
het lijk van Abel, 't eerste lijk.

1899.

II. IN 'T WORSTELEN

De heuvel gleed in glooiend groene helling:
op zijnen top rustte Adams witte tent
en hoopjes huizen hurkten, zachtgezeten
gelijk een neergestreken duivenbend.
Hier waren de eerste menschen heengesukkeld
na 't pijnen van een langen marteltocht;
hun voeten waren vol met bloed besprenkeld,
hun lijven sleepten lam en moegewrocht;
maar eeuwig zwoegend op weerspannige akkers,
verkregen zij wát vruchten voor veel bloed,
en hun gebogen ruggen scheurden open
van 't scherpe stralen van den zonnegloed.
Nu was het avond en het veld lag rustig,
de werkers zaten neergehurkt in 't gras,
tevrêen omdat ze morgen mochten oogsten,
het werk gedaan en dat het avond was.
Ze staarden naar de zon die neerwaarts nijgde,
gelijk een oog in tranen roodgebrand,
ze zwom in wolken als het fletsche maanlicht,
omcirkeld met een teringlijdersrand:
(De kenner van het weer en winden Enos
gevoelde 't dreigen van een onweersvlaag
maar zeide 't niet). Ze lonkten hoe hun vrouwen

de kleedren sneden ; hoe gezapig traag
met gansch hun kudde wollewitte schapen
de herders stapten ; hoe het zonnelicht
gedruppeld lag op 't goudgeel veld van koren,
op hunner vrouwen wassen aangezicht,
in 't droomend oog en vlotten hunner haren,
hoe het gevlochten lag in 't kroezelhaar
van kinders die in 't zand te spelen lagen,
en in de dichte schapenvacht ; hoe klaar
in 't woud dat ginder ver het veld begrensde
er zonnebliksems slingerden in 't groen
der hooge boomen met hun dichte kruinen ;
maar 't zicht van 't woud deed oude wonden bloên :
de wilde dieren hadden eens hun kudden
en vele hunner kinderen gedood
en elk dacht weer aan Belali, het schoonste
van al de kinders, hoe gezond, hoe groot
hij was, hoe flink hij stapte en blij hij speelde,
hoe wreed hij door een leeuw verslonden werd.
De moeders dachten ; " Moest het mij gebeurd zijn „
en drukten hunne kinders aan hun hart.
Geen luid gerucht in 't kamp, 't was alles veezlen,
een fluisterend gegons, onduidelijk
gelijk 't geritsel van de verre wouden
of 't breken van de baren aan den dijk :
die menschen kenden 't lachen noch het juichen,
bij 't kind alleen school blijdschap in de ziel,
een vreugde die welhaast verplet, vermorzeld,
gemalen door de smart tot puinen viel :

want Adam had verteld al wat gebeurd was
en niemand voelde ooit lust tot vroolijkheid:
zij waren in de zonde en pijn geboren,
hun leven was een hopelooze strijd,
de droevige Adam stond steeds voor hun blikken,
met Abels lijk, met Caïns broedermoord
en al de ellenden zooals duizend zwaarden
in 't bloedend hart van elken mensch geboord.
Ze lieten hunne ziel in d'avond ruischen
en opendampen in de wijde lucht,
verloren gaan op droom van avondnevels
en medezuchten met elk windgezucht,
dan moê belaân met de erfelijke zonde
lijk met een vracht die niemand torsen kon,
begaven allen zich naar hunne tenten —
slechts Seth en Enos dachten: " Naar de zon
en naar den wind moet het vandaag nog dondren, „
ook bleven beiden waken bij het vuur,
dat grijnsde door den immer zwarten avond
lijk fakkels in een ijzren kerkermuur.

—

Aan hunne tente boven op den heuvel,
zat Adam droef en somber als een graf
naast Eva; beiden waren oud geworden:
de vrouw vergat stilaan de groote straf
van het verloren Paradijs en voelde
een stiller vrouwelijker moederspijt
om haar gestorven Abel en haar Caïn,
maar Adams droefheid groeide met den tijd —

Zij zwegen lang en spraken daarna beurtlings :

ADAM

Zelfs geene starren heden avond, Eva.

EVA

Dan zie ik naar den donkren hemel niet,
als 't klaar is, meen ik dat van uit een starre
mijn doode knaap, mijn Abel mij beziet.
Ware Abel hier en Caïn dat zou goed zijn.

ADAM

Goed buiten 't Paradijs, onmogelijk ;
'k vergeet niet, gij kunt dat, ge zijt gelukkig,
ge weent nog dagelijks op Abels lijk,
maar wie heeft Abel dood gedaan ? Wij zijn het
en Caïn niet, ons zonde was 't, mijn vrouw,
ons zonde is moeder van alle andre zonden
en onuitputbre zee van stroomen rouw,
vergeet toch nooit ons schuld, mijn Eva.

EVA

Spaar uw droeve vrouw. Ze lijdt genoeg.

ADAM

Genoeg, neen nooit genoeg.

EVA

Ge zijt dolzinnig.

ADAM

Toen God ons uit den lusthof buitenjoeg...

EVA

Herinner 't niet.

ADAM

...toch Eva nooit vergeet ik
den vloek van God, ik hoor nog 't somber woord

dat hij liet dondren boven onze hoofden,
ik hoor nog 't knarsen van de zware poort,
en dan was 't al gedaan : de smart volledig.

EVA

toen Abel stierf...

ADAM

Dat was maar kindersmart,
naast d'eersten stond toen God ons bei vervloekte
en de aarde onvruchtbaar werd.

EVA

Ge hebt geen hart

ADAM

Ik jank niet, 'k stort geen vrouwelijke tranen,
ik ween niet voor een kinderachtigheid,
maar krop het op, en houd in mij besloten
de grootste smart en eeuwge reuzenspijt.

EVA

Kom Adam, gaan we binnen, het wordt donker ?

ADAM

Ga binnen, rust, te donker is de nacht
voor u, ik wil hem zien, hem groeten, broeder
van mijnes geestes treurige gedacht'
de zeilen van mijn ziel wijd openzetten
voor 't breede waaien van een wilden wind
en alles voelen woeden lijk ik woele.

EVA

De nacht wordt aaklig droef.

ADAM

Ga binnen, kind,

als gij benauwd zijt — o ik vloek, verwijt u,
vergeef het mij, gij zachte ; ik weet geen weg
met al wat mij omknelt en moet verwijten.
Hoor niet als ik u wreede woorden zeg,
ik ben zoo dol, ja, ja, ben half waanzinnig,
verwijt mijn vrouw, die ik beklagen moet,
want haar heeft Godes woord het meest verbrijzeld,
en hare zonde heeft ze zwaarst geboet.

—

Ze zwegen. Eva ging al weenend binnen,
wijl Adam naar den storm te wachten stond,
met het gelaat gevaalverfd door den schemer,
dien 't vuur van ver flauw door de neevlen zond.
Hij stond daar grootsch en alles overheerschend
gelijk een eik, met de armen uitgespreid
als was hij tot een kamp op dood en leven
met al de krachten der natuur bereid.
Hij trachtte naar gerucht en luiden donder ;
't begon : De winden waaiden over 't kamp
en doofden plotsling al de roode vuren
die openknetterden in wolkendamp.
De bliksem sloeg, lijk 't ongeluk van Adam
zijn ziel gekloven had, de lucht vol bloed
en al de tenten stonden los te scheuren,
lijk zeilen waar de storremwind in woedt. —
Dan werd het duister, al de menschen huilden
lijk duizend storremklokken kermend slaan,
en liepen wild dooreen, als dronken baren
van eenen losgespatten Oceaan.

Het regende en het hagelde op hun velden :
Het werk van lange maanden lag ter aard :
ze zagen bij het licht der snelle bliksems,
als manen op den rug van 't zweetend paard,
de korenaren plakken aan den natten bodem
en in de toekomst wrangen hongersnood :
" O ! God is boos op ons om de eerste zonde,
Hij drijft ons na veel pijn ten vroegen dood „
zoo vloekten velen, anderen verzuchtten :
" O ! niet gevloekt want wij verdienen 't al
we zijn zijn slaven, hij is onze meester „
en Adam boven al 't gerucht stond pal
gehuld in reuzenrouw : " 't Is goed te boeten,
de zonde alleen drukt ons gelijk een vracht,
en slechts het lijden dat we moedig torsen,
is 't dat een weinig onzen last zerzacht.
Wees nu mijn meester, God, maar later vader,
zij ik uw slaaf maar later eens uw kind,
al 't wee der wereld mag mijn hart doorploegen,
als ik het Paradijs maar wedervind.
O eerste zonde wreed zijn uw gevolgen. „
" Ons kinders, onze kudden „ sneed een schreeuw
door 't kamp en boven blaten, kinderweenen,
klonk 't vorstelijk brullen van een koningsleeuw.
" De dieren zijn in 't kamp, we moeten vluchten,
waar is mijn zoon ? vervloekte duisternis !
weet niemand, niemand — zoek hem sgoedig —
waar mijn geliefde zoete jongen is ? „
" Kom, weg van hier, o hoor de leeuwen brullen,

daar blaat een lam en krijscht een stervend kind.
Toe, bliksem, laat ons zien, waarom verdwijnt ge,
waarom verging het vuur in al dien wind,
geen licht voor 't oog, geen wapens om te strijden,
Wij zijn verwonnen dwergen in den kamp.
Komt, winden, bliksems, donders, stormen, leeuwen
verdelgt ons al in éène reuzenramp. „
Maar Adams stem beval — " We moeten leven
en weg van hier, vooruit, geen stond gewacht „
" En onze kinderen ? „ — " Ze moeten volgen „
" We sterven liever hier dan voort te gaan „ —
" Vooruit 'k gebied het „ — " door het donker ? „
" Gered wat kan, het menschdom moet bestaan „ —
" 't Is beter dood, dan in de ellende leven „ —
" Vooruit en zij uw kracht groot lijk uw rouw ! „
Een menschendrom volgde Adam door het duister
en door den regen, sidderend van kou
met hunne natte kleedren, zwaar aan 't lichaam
als lood, en struiklend tegen boom en steen,
wijl achter klonken, machtig maar steeds flauwer
het brullen en der stervenden geween
en boven hen God met Zijn bliksems zweepte.
Zoo gingen zij veel uren tot de lucht
verhelderde en het onweer was verzwonden :
Getiendeeld kwam het menschdom uit de vlucht,
er was geween van moeders om hun kinders,
ze dwaalden om, ze wilden geenen troost,
en snijdend door de luchten klonk hun noodschreeuw :
" Wie geeft ons kinders weer ? Waar is ons kroost ?

o Adam mogen wij ze op 't veld gaan zoeken ? „ —
" Niet achteruit, neen niemand ga van hier
we blijven legeren„ – "Wat doen ?„ "Weer werken„—
" Uit gindsche wouden dreigt ook 't wilde dier „ —
" We slijpen wapens „ — " Waar zijn onze kudden ? „—
" We zullen dieren temmen onder 't juk „ —
" Och, ja, maar al dit werken en dit zwoegen
vergaan wat later weer in ongeluk
en 't wordt een eeuwig zaaien zonder oogsten,
wij vangen immer aan in nieuwe pijn „
en Adam " ja, al dit pogen zonder slagen,
dat is de straf der zonde en 't moet zoo zijn. „

1902.

III. NOË

I

Het regende gedurig dagen, nachten,
het regende verveling, dood en wee,
het regende, en één vloed was pas gevallen
of plassend stortte een andre vlagenzee :
de regen duwde en stuwde regen neder ;
de kleuren smolten uit in 't eeuwig zwart ;
het water droeg al schreiend naar den hemel
in zijnen schoot begraven 's menschen smart ;
het zwol, van heete tranenbronnen dronken,
het joelde boven puinen, boven dood,
al spottend met het worstlen van wat dwergjes,
het voelde zich aloverheerschend groot ;
de steden wierp het om als kaartenhuisjes,
de torens brak het als een brozen staf,
veel bergen schupte 't neer als mollenhoopen
en gansch het menschdom lag in 't spoelend graf.
Alleen nog boven 't water heerschte de arke :
Om haar speelde oliezacht het waatrenrot :
het laatste wrak der heerlijk schoone schepping
dreef voort in kalme rust voor 't oog van God.

II

Alleenspraak van Noë

O droevig, droevig in het duister leven !
O alles overdekkend rampenzicht !
Mijn aarde met uw bonte kleurenspikkling,
mijn zon met uwen vloed van laaiend licht,
wat heb ik vaak uw schitterpracht bewonderd.
De gansche wereld lag gelijk een doek,
waar God op schilderde met zonnekleuren
gelijk een duizendbladig wonderboek,
dat opensloeg en wuifde in windenfrischheid,
o Schepper ! 't werk was schoon, gij vondt het goed
en hebt met blijden blik en zelfvoldaanheid
den tempel van uw oppermacht begroet !
't Was alles schoon en huldigde zijn Schepper,
in duizend noten van een lofgezang ;
alleen de menschen huilden midden 't juichen
den kreet des opstands aaklig schor en bang.
De Mensch, het beeld van God gestort in modder
vergat den Heer en vond in 't slijk genot :
Hij bleef wel schoon lijk een gevallen engel,
maar trof gelijk een vloek 't gelaat van God.
Het leven van zijn oog was vlammengloeiing,
die schroeide en zengde al wie dit oog bekeek ;
de liederlijkheid glom op roode lippen,
en driftkoorts blaakte op wangen rood en bleek.
O menschen, mijne broeders, mijne vrienden,
zoo lief en laag ! ellendig was uw lot !

Omdat de duivel zong het lied der menschen
vergaat ge uw rang van kinderen van God.
Ja, lustig was het lied en lieflijk lokkend,
het zong met elke snaar van 't lichaam meê ;
't is waar, de zang van God was minder klankrijk
en smoorde in bang gezucht veel heimlijk wee,
O God, ontferming om mijn arme broeders,
uw zwakke schepsels, met hun broze ziel
die breekt en smelt ! Ze hebben veel gezondigd,
maar denk dat de bekoring ijslijk was,
ja schrikkelijk voor arme menschenkindren,
dat 't lichaam haakt en reikhalst naar het kwaad ;
en 't hart een stroom van bloed en lijden uitzweet ;
eer onze ziel de driften nederslaat.
Ontsluit uw oog o God, voor 't menschlijk lijden
laat weer de zonne schijnen in uw blik,
dat dauw van deemoed drupple van uw aanschijn ;
bind ons aan U door goedheid, niet door schrik.
O laat ze leven, laat ze leven de aarde ;
ik min de wereld en het schepslendom
en U ! kom mij met blauwe wolken tegen
en lach me toe uit iedre star en blom.
Ons hart wordt gansch van weemoed saamgewrongen
in de ark, we zitten in haar nauwheid als versmacht ;
verlos, verlos ons blikken en ons stappen,
dat wij ons wentlen weer in wereldpracht.

—

Het regende nog lange dagen, nachten
veel zeeën water op de waterzee,

en 't regende nog myriaden eeuwen
op Noës ziel verveling, dorheid, wee.

III

Verlost

Een zalig overstroomend vreugdevoelen
viel breed op Noës ziel, gelijk een vloed :
hij schreide en lachte zinneloos van blijdschap,
hij was verlost, en alles was zeer goed.

Zang

" De duisternis schuift open,
de dageraad staat op,
de voorbô van de zonne
daalt op der bergen top.

Wij misten hem zoo lang reeds
den lieven zonnegloed ;
de weg is witgewasschen,
waarlangs hij komen moet.

Zijn baan rijdt door de wolken
verguld in ovens licht ;
in 't water staat te peerlen
zijn stralend aangezicht.

Door hem bezielt het leven
der schepping ingewand,
en smelten aarde en hemel
in eenen liefdebrand.

Hij is het oog des Scheppers
dat op het schepsel lacht
en schrijft met stralenletters
Zijn liefde en Zijne macht. „

Hij juichte en riep de vrouwen en de kindren
al zingend 't lied ter eer des Scheppers voor,
hij danste en jubelde gelijk een jongeling,
en allen jubelden met hem in koor ;
daarna verlieten zij hun ark en daalden
gezwind den hoogen berg af naar het plein,
de zonne kwam en daalde met hen mede.
Ze dronken jong nieuw bloed in haren schijn,
gelukkig lijk men is bij moeders weerzien ;
ze zoenden de aarde, huiverend van jeugd ;
dien eersten stond was hun geluk volledig
maar Noë bleef slechts korten tijd verheugd ;
" Het werk van twintig eeuwen is verloren „
dus kloeg hij ! " Machtloos staan wij in den strijd,
al wat door werk en zwoegen werd bekomen,
werd weggespoeld in luttle maanden tijd.
We moeten alles weer opnieuw beginnen,
en als ons werk dan groeit en machtig wordt,

dan wordt het door een wijzen van Gods handen
in eenen kolk van rampen neergestort :
o God, ge liet zoo minlijk ons het leven,
wees beter nog, en zeg dat we voortaan,
met goede hoop, het werk mogen beginnen
en dat geen regen het zal nederslaan. „
Men brandde een offer toen ; rook krinkelde opwaarts,
een algemeen gebed steeg met hem mee,
en toen sprak God " mijn regenboog zal wezen
een zevenkleurig vaandel van den vrêe
dien ik U bied ; nooit zal een vlaag verdelgen
wat gij nu bouwen zult ! „ Hij sprak en hoog
daar weefde uit zeven kleuren, 't goddlijk zonlicht,
de vredevlag, den eersten regenboog.

—

En Noë sloeg zijn armen naar den Hemel
" o God, heb dank het is genoeg, genoeg !
Gezegend is uw hand die mildrijk balsemt,
en zoent als zalf al wat haar gramschap sloeg. „

1902.

DICHTERSLEVEN

DICHTERSLEVEN

Hij zag een kuntswerk glanzen,
gelijk een bliksemschicht
en gansch zijn ziele baadde
in 't losgebroken licht.

Maar ach, 't was slechts een weerschijn ;
hij meende : 't Is de dag,
en somberder scheen 't duister
na 't scheemren, dat hij zag.

Hij wil ook uit zijn harte
de kunstenbronne slaan,
" Anch io son pittore. „
Hij wil ter kunstmijn gaan.

Hij wil ook steden bouwen
met krielend volksgewoel
en gansche scharen sturen
maar één en 't zelfde doel.

Hij wil, maar zal het lukken ?
Hoe wanklen zijne schrêen,
Zijn hoofd is reeds aan 't duizlen,
De koorts verlamt zijn treên.

Die eindpaal blijft zoo wijd steeds.
Vooruit ! Vooruit ! Gespoed !
vooruit, totdat hij neerzinkt
met onbezweken moed.

Weg met sirenenzangen
en vogelengefluit,
hij mag op weg niet aarzlen,
steeds roept zijn plicht : voornit !

Hij weet het : 't Is geen dwaallicht,
het Schoon, dat dij betracht,
maar 't is de star die pinkelt
zoo vroolijk door den nacht.

o, Had hij Jacobs ladder,
hij klom terstond naar 't werk,
maar 's dichters hemelladder
is 't kruis op zijnen zerk,

1899.

DICHTER EN VOLK

De dichter is de vuurberg,
waardoor de lava vliedt,
die kokend in de harten
der tijdgenooten ziedt.

De dichter tiert en buldert
den ongeduldigen schreeuw,
die smacht in vele harten
der kindren zijner ceuw.

Hij voert ze op Hellewagens
ten Burcht van Satan neêr
ofwel op zonnestralen
naar hunnen Hemelheer.

1898.

DICHTER EN KRITIEK

Het baren der gedachte
heeft beelden voortgebracht
waarop de dichter zatig
met welgevallen lacht.

Het zijn z'n langverwachte
met al zijn hoop belâan,
gekleurd met al zijn liefde
die voor zijn oogen staan.

Hij ziet ze in zonnekringen,
in eene tooverzaal,
in spelendbonte kleuren
beglansd door 't ideaal.

Maar ach ! begoochelingen
bedwelmen hem niet lang :
haast hoort hij valsche noten
in zijnen heldenzang.

Critieken werpen lommer
op zijner beelden glans
en rukken van hun lokken
hun liefelijken krans.

Kritieken schieten schichten
vlak in hun stervend hart :
De dichter ziet ze va'len
vol eindelooze smart.

Waar zijn nu zijne beelden
waar zijn zijn beelden heen ?
Verstooten door eenieder
bewaard door hem alleen.

1898.

VITA BREVIS, ARS LONGA

(Kort leven, lange kunst)

't Brein des dichters krielt vol beelden
in half nevelig gewaad,
Maagden zijn ze die verduiken
achter sluiers, 't blank gelaat.

Talrijk wachten zij op 't leven,
in een lichaam : doek of zang,
zooals witte duiven loeren
aan de poort van haar gevang.

En de dichter met zijn beelden,
vliegt omhoog, in breede vlucht,
wil in 't kunstwerk alles vatten,
maar oneindig is de lucht.

Kijkt hij opwaarts : gansch de Hemel,
kijkt hij neder : gansch de Hel,
en daar tusschen vlotten beelden,
eindloos lijk het baargewel.

Spokend staan ze daar te dansen,
't hart des dichters siddert bang,
want zijn leven gaat aan 't wanklen
en zijn kunst is nog zoo lang.

Op het spoor van 't eeuwig Schoone,
heeft hij jaren lang gejaagd ;
gansch een wereld wordt begraven
met den dichter die ze draagt.

Zaalge stond, wanneer de dichter
't eeuwig daglicht rijzen ziet,
en voor eeuwig zingt het
alomvattend schoonheidslied.

Kort was 't leven, slechts een lichtspoor,
dat een gouden sterre laat,
maar de kunst vraagt naar 't oneindig
en wordt slechts bij God verzaad.

1898.

DE DICHTERS OP SINAI

Ze zitten soms een stond op Sinaï,
gebogen onder goddelijke glansen ;
een stond daarna zien zij, om 't gouden kalf
in dolle drift, pygmeeën menschen dansen.

Ze hooren soms de zware stem van God,
die in de dichtkunst donder aan hun ooren,
maar in den roes van stoffelijke vreugd'
loopt de echo ook van Godes stem verloren.

Dan zouden zij met eenen wilden ruk,
het gouden kalf ten gronde moeten slingren,
en 't wriemlend volk, gelijk een muggendrom,
verdrijven met een knip van hunne vingren ;

En wedergaan bij God, ten hoogen berg,
wat Hij hun zegt in steenen taaflen drijven,
en spijts 't gewoel, dat in de diepte raast,
bij Hem, met 't voorhoofd in het zonlicht, blijven.

1898.

NATUURGEDICHTEN

ZUCHT NAAR ZON

Bij mist of regendagen,
verzucht ik naar de zon,
alsof ik zonder stralen
van haar niet leven kon.

En als ze schijnt, dan scheemren
mijn oogen van de pijn
verblind door 't overweldigen
van haren machtigen schijn.

En toch ben ik verheugd dan,
want 'k zie het licht om mij,
op blaâdren en op bloemen :
dit weinig maakt me blij.

Al kan ik 't licht niet zien nog
'k weet toch dat het bestaat
en 'k zie de blijde sporen,
die 't op zijn doortocht laat.

Al zie 'k de volle klaarheid
aan 't hoogst der luchten niet,
ik zie ze toch weerspiegeld
in iedren effen vliet.

'k Houd mij daarmeê tevreden
't is immers 's menschen lot,
op aarde alleen het voetspoor
te zien van Zijnen God.

Door mist en regendagen,
wacht ik naar scheemring dan,
vermits men hier op aarde
niet meer verlangen kan.

Dank zij 't geloovend hopen,
is mij die schijn reeds zoet,
want 'k weet dat na de scheemring
de klaarheid komen moet.

1898.

ZON

De witgebrande zon blaakt in den zomermiddag :
Een vlammend opgelaai van blonden zilvergloed —
aan 's hemels verre kust vlekt grimmig-zwart een wolkje
dat rennend aanzwelt tot een reuzige' onweersvloed.

En de oude nooit volstreden kamp is weer aan 't zoeven ;
De wolken slaan bedrijvig hunnen gordelmuur
de zonne rond. Zij straalt en rijst 't gevaar trotseerend
uit vlagenoceaan gelijk een eiland vuur.

Vermoeid van steeds te stralen en te strijden, eenzaam
in 's hemels lichtwoestijn zoo ongenaakbaar hoog,
liet soms de zon zich glijde' in de armen van het onweer
en sloot ze 't rustbegerend, roodgefolterd oog.

Maar heden voelt ze zegevierend zelfbewustzijn.
Extatisch-oppermachtig kijkt ze in het gelaat
van haar belegeraars — als boetelingen buigen
en bidden om gena de torens van den haat.

Ze werpt hun zondenmantels weg en doopt hun hoofden
in haren gloedjordaan, streelt met een vredezoen
op 't treurend voorhoofd al de zwarte rimpels effen
en vlamt al-zuivrend in den witten zomernoen.

1905.

EEN ZONNESTRAAL

Wanneer de regenvlaag is droevig uitgedruppeld
En 't weenen bigglend hangt aan ieder bloemenoog,
Hoe frisch en lustig zoent een straal der lieve zonne
De treurnis uit de lucht en al de tranen droog !

De botten zijn vergaan met bloemen in hun boezems
de hoop op vruchten viel met duizend bloesems af,
nog groene bladeren en afgeknakte stengels
zijn uit hun eersten bloei gerukt in 't moddergraf.

De hooge nesten liggen vol gebroken eitjes
en lieve vooglentaal is in de keel versmacht,
in elke boomenkruin ruischt zacht en vol mysterie
het deinend-rythmisch lied van eene stille klacht.

En toch een zonnestaal, één zonstraal is voldoende :
de droefheid krinkelt weg als mist die henendrijft,
nu nog een zonnestraal : het schijnt en schittert weder,
tot slechts herinnering aan 't onweer overblijft.

Gelouterd in den weedom vinden al de boomen
in hun gewonde ziel weer liederen van moed,
op zijn verheven nest, zingt nog de droeve vogel
te midden zijnen rouw een zang van licht en gloed.

En nieuwe botten zullen jonge bloemen baren,
een andre kroon groeit haast om den verminkten boom,
nog zullen vruchten, versche stengels prachtig groeien
uit stijgend sap van eenen sterken levensstroom.

O ware 't ook den mensch gegund aldus te dragen
den regen van het leed en vlagen tegenspoed
en kon hij na den val van duizend, duizend droomen
nog staan, lijk de natuur, met immer jongen moed.

Kon hem, wanneer in smart zijn zang is weggestorven,
wanneer zijn jonge hoop en groene bloeikracht viel,
een enkle zonnestraal vol nieuwe vlammen gieten
de doove lamp die treurig uitkwijnt in zijn ziel.

1902.

IN 'T WOUD

't Is zielbevredigend in 't eenzaam woud te komen,
in eenen samenzang van klank en kleurenlied,
wijl, door de bladeren, de zon haar stralen giet,
op de pantherenhuid der langgerekte boomen.

De sparren staan pijlrecht, in donkergroen te droomen,
naast eenen berk die blank ten hemel henenschiet,
en ik in 't wentlend blauw en groen en blank, geniet, —
en vredegonzend wuift de wind met boscharomen.

Het is wel waar, eilaas, er hangen dorre twijgen,
te teren ook in 't woud en vele boomen nijgen
hun tressen voor het laatst, in 't vlechtend zonnegoud,
maar, wen in zoet orkest, er duizend stemmen stijgen,
voelt men al 't menschenwee, in plechtge stilte zwijgen
en kronklen heen, lijk blauwe damp in 't breede woud.

1898.

IN 'T VALLEN VAN DEN AVOND

De gansche stad verkwijnt in 't huivren van het duister,
haar torens brokklen los in 't zwellen van den mist,
het Belfort van haar trots en 't lijnspel harer daken
zijn doodgedaan en vastgeduwd in de avondkist.

Haar klankendeining valt tot ongerimpeld zwijgen
en alles wordt als wiegelied en kinderklacht
alleen van verre ruischt en ronkt het als een zeerot
dat zachtjes breken komt in 't fluisteren van den nacht.

Zoo voelt de ziel ook vaak het zinken van den avond.
haar krachten brokklen weg in weeken droomenmist
het zwaard van hare kracht, de helm der idealen
zijn neergerinkeld staal op 't hout van hare kist.

De zee van 't buldrend lied is uitgedund tot vijver,
tot weegekreun verkroop het zwalpen harer klacht,
alleen van verre ruischt een zee herinneringen,
die zachtjes spoelen komt op 't fluisteren van haar nacht.

1900.

AVOND

De toovrende avond blaast een suizling door de dreven
en wekt in mijn gemoed, een klinglend beiaardspel
van zoete klanken, die bijzonder 's avonds leven.
De zware smartklok zwijgt ; een kristalijnen schel

als van een klooster, voel ik helder in me beven :
mijn ziel gelijkt nu naar een stille nonnencel,
waar, door een venstersplеet, er groene droomen zweven
van vogelengezang en murmlend vreêgewel.

Het klokkenspel vliegt weg, een vlucht van blanke duiven,
hun harmonie vlot heen op 't walmend windenwuiven
er waait toch op mijn ziel een vriendelijk geruisch,
en 't vaak verzengde hart, in al die koelte lavend,
voel ik al 't zoet in mij opborlen in dien avond,
en eene vage zucht, naar ginder ver, naar huis.

ZONDAG AVOND

De zondagavond komt vooral tot 't harte spreken,
met duizend klokketonen, voor een Anglusbeê,
voor 't ingetogen lof, voor rozenkrans of preken,
en brengt gewijden walm van witten wierook meê,

Extatisch zingen torens, zoekend naar den vreê,
hoog in die blauwe lucht boven de boomenreken,
die, schrille kinders, staan te luistren naar de beken
en naar die klokken met haar harmonie van wee.

Ge moet, mijn ziel, gelijk zijn aan 'nen stillen toren,
u, zuchtend, zingend ook, een baan door 't blauwe boren,
giet van uwe smart een klok wier stem ten hemel stijgt,
met 't lied der groene hoop, dat op de velden fluistert,
terwijl om u in stilte een rij van menschen luistert,
gelijk die boomen, en met het hoofd op 't harte zwijgt.

VREDE

Het water ligt reinvlak en rustig onbewogen
als uitgegoten in een wijdsche oneindigheid
eene paradijssche vree als die van de eerste dagen
ligt balsemgeurend over het heelal gespreid.

De zeilen hangen slap te rusten aan de masten
de schepen ankeren in dommelend genucht,
de dijken schuiven zacht de verre ne els binnen
en smelten op in teeder waas van nevellucht.

O kwam in ons die rust in koelen regen zijgend,
lag ons gemoed zoo rein, gelijk bij nacht die stroom!
O zweeg die kwelling toch die knaagt aan 't menschenharte
en stierf ons leven weg in zulken vrededroom !

Kwam weer een stroom van goedheid over 't menschdom vloeien
verstillen allen wrok en sussen allen haat.
Verrezen we eens gelijk de wereld na den zondvloed,
gezuiverd van de drift, gewasschen van het kwaad !

1907.

RUSTEND WATER

Stil ligt 't water onder 't groen
van de hooge notelaren,
en het kan de zon niet zien
door de dichtgegroeide blâren.

Somtijds komt een plekje licht,
traag gekropen van de weiden,
die eentonig, wijd en ver,
gras en boterbloemen spreiden.

Boven spelen winden, blij
in de takken van de boomen,
rimplend, ja, maar streelend nooit
zijn bij 't water zij gekomen.

't Mint den herfst, den blaâdrenval,
die het losmaakt uit het duister
en het eens de zon laat zien,
gansch, in haren vollen luister.

Want de zon is mild en goed,
parelt in het beekgeklater,
maar komt nederig en zoet
kijken ook in 't droeve water.

't Rustend water is een ziel,
die het wereldsch onheil griefde
en die zuchtend wachtte naar
God en 't stralen Zijner liefde,

naar den levensherfst voor haar,
als al de aardsche blaâdren kwijnen
en haar laten vrij en blij,
eeuwig in Gods zonne schijnen.

BLIKSEM

Uit de wonden van de wolken
Bloedt de schoonheid over de aard,
Midden pijn en smarte worden
Kinderen van licht gebaard.
Uit de gloedzee van Gods oogen
Schieten flitsend gensters neer,
Gansch de wereld ligt te langen
Naar de komste van den Heer.
Doch het uur is niet geslagen,
Dra sluit weer de hemel dicht,
Blauwe wolken sluïren 't stralen
Van het goddlijk aangezicht.
Weder wisslen zon en sterren
En het flauwe licht der maan
En de dagen en de weken
Die eentonig henengaan.
Al de wereldijdelheden
Door een bliksemslag gevuld
Roepen thans uit al de diepten
Van hun gapend ongeduld
Naar de drift der onweersdagen
En den bliksemdageraad,
Die voor eenen stond de poort van
't Groote Lichtzijn openslaat. **1906.**

UIT DE ZIEL

ONMACHT

I

Ik zie de onmeetbaarheid op de aarde en in de luchten,
de groote wereld rijst vol pracht van kleur en lijn,
ik hoor door al die pracht, de jammerende pijn,
van scharen menschen, die op 't kruis der onmacht zuchten.
Er ruischt een rythmenzee van duizenden geruchten,
ze dartlen om mij heen, in eindeloos gedein
en 'k voel met elke baar, mijn ziele medevluchten,
in opengaande drift, om eindeloos te zijn.

Ik zou vol scheppingskracht, een wereld willen baren,
een reuzenharp gelijk, met strak gespannen snaren,
waarop de gansche ziel der menschheid spelen zou,
en in dien kleurenvorm, zou 'k zeeën tonen gieten,
een regen van muziek zou langs de lijnen vlieten ;
mijn armen hangen lam, voor zulken reuzenbouw.

II

Het menschenoog valt neer, als het een genster ziet,
uit 't spettrend vuurwerk van de grootsche Scheppings-
[krachten.
Ik ken de accoorden niet, van 't klank en lijnenlied,
en wat de menschen zijn, hun willen, hun gedachten

is me als een Oceaan, dien ik in vruchtloos trachten
te omhelzen zoek en die me uit de open armen vliedt.
Ik ken mijn eigen hart, en 't hart der menschheid niet,
en veel van wat ik voel, moet binnen mij versmachten.
Ik draag vol barensdrift, in 't rustelooze harte,
de vrucht van mijn gevoel, het kind van mijne smarte...
Gelijk de moeder reeds, voor de geboorte mint,
Zoo wacht ik vol met hoop, en weef ik mijne droomen,
lijk bloemen om de wieg, waar 't wichtjen in moet komen
en 'k baar met moeite en pijn... een doodgeboren kind...

1899

WACHTEN

Steeds snijdt dit woord door 't zijden rag van menschen-
[droomen
en dekt met lijkgewâ van nevel koepels licht,
wij zien het ideaal, begeren en beminnen 't
maar 't druk-betrachte beeld vlucht in het vergezicht.

Het wenkt dooraderd en omkranst van 's hemels stralen
ons uit de verte heen naar 't zonneland van gloed,
ons zucht streeft sneller voort dan vleuglen kunnen
[vliegen,
maar 't lichaam sleept zoo traag op strompelenden voet

op de eeuwig-lange baan naar dat gewenschte droom-
[beeld,
die dompelt in de verte als in een diepen nacht
waarop een spokenrij van duizend mijlenpalen
den sabbat om ons danst en met ons streven lacht.

Hoe hartverscheurend als na lange en wrange tochten
het doel nog even ver van ons verwijderd schijnt,
wanneer wij nederzijgen in de doffe schaduw
der zon, die ginder ver ons toelacht en verdwijnt.

Dan luikt de pijn ons moede, roodgekreten oogen
en stolt op 't zweetend voorhoofd ons vervrozen smart ;
dan snijdt de twijfel af de pezen van ons voeten,
en valt het zware hoofd, op 't hijgend-kloppend hart.

Maar eens het doel bereikt is 't wee der reis vergeten :
in de woestijn genas een blik op eene slang
de zieke kindren Gods ; — voor ons glijdt uit het oorbeeld
de blijde blos der vreugd op ons verbleekte wang.

De wonden van ons voet zijn plotslings toegebalsemd,
ons moegekropen knie vindt knielen zaligheid ;
Een eindloos-zoet gevoel ligt over gansch ons wezen
gelijk een zwellende oceaan van heil gespreid.

Gezegend worden dan de dagen van het wachten,
een eeuwigheid geluk baart iedere lijdensstond,
de tranen klaren uit in 't vonkelen der oogen
en roode rozen bloeien op uit elke wond.

1905

GEDROOMDE KERK

Hadde ik de macht van bouwen,
ik bouwde God een kerk,
waarvan een berg als toren
zou boren door het zwerk.

Om dezen berg als midden,
zoo breed als Gods gena,
zou 'k wijde vlakten trekken
ter eer van Jehovah.

En op de lange helling
zou ik doen zien : den strijd,
het stijgen van het menschdom
naar de eindelooze eeuwigheid.

Ik beeldde er al de pelgrims
op hunne lange reis
van uit 't verloren Eden
naar 't Hemelsch Paradijs.

De grootste kunstenaren
en de Profetenschaar,
het lijdend zegepralen
van Held en Martelaar.

Ik beeldde er al de deugden
met hunnen zoeten glans,
en 'k zou er de ondeugd toonen
en haren duivelsdans.

De Satan zou er grijnzen,
de ziel in 't vagevuur
zou naar het slaan verzuchten
van 't eeuwig zalig uur.

Ik Kerk zou ik veranderen
De Dante Comedie,
ik maakte een eeuw'gen tempel
van marmren poëzie.

En Golgotha zou 'k heeten
den berg, die t' halven staat,
wiens kruin vol zonnestralen
in gouden wellust baadt.

En in dit bad des Hemels
trok ik het kruis omhoog,
en de aureool zou wezen
de breede hemelboog.

Aan 't kruis, dat eeuwig teekent
het nieuwe Testament,
zou ik 't Hoogautaar plaatsen
en Gods genadetent.

Daar zou de priester bidden
voor 't neergeknielde volk,
hij zou den regen trekken
uit Godes zegenwolk.

En op de steile helling
zou 't menschdom blijgemoed
zijn kruisweg weer vervordren
naar Godes Hemelgloed.

1899.

HEIDENSCHE ZINNEBEELDEN

LAOCOON

Omslingerd door het slangenpaar, dat oppermachtig
het biddende gebaar der armen heeft verstomd,
en drilt vol geel venijn een mond nog vol gebeden
verhoopt hij te vergeefs dat iemand redden komt.

De hemel hangt daar heerlijk-onverbiddelijk gesloten,
geen reddend schiep doorklieft 't geruisch der zilvren zee.
zijn zonen staan door slangen doodgekust te sterven :
De wreede schoonheid van 't heelal bespot zijn wee.

Gelijk een reuzenrots in 't ongerimpeld meervlak,
ploft in de stilte neêr 't gedreun van zijne klacht,
omdat hij sterven moet en gansch zijn machtig wezen
het leven voor zijn land en groote daân betracht.

« O dat ik sterven moet en Ilion zal vallen...
Laat mij den hemel zien... verbreekt dien logenband...
werpt pijlen naar dat ros... mijn zoons... mijn volk, vreest
[Grieken
o Goden redt... mijn pijl... mijn mooie vaderland...

In 't nijpend krampen van de borst en pijnend hijgen,
In 't bloedig kwijl en gift verstikt een laatste zucht...
De slangen sissen boven 't lijk hun lied van zege,
ze rijzen torenhoog en spuwen naar de lucht.

Zoovele jonge zielen zijn er die voor 't oorbeeld
met opgeheven arm en hart te bidden staan,
maar zooals Laocoon, omprangd door aardsche slangen,
vergiftigd en doorstoken, reddeloos vergaan.

1905

TANTALUS

Blij-blozend hing het ooft vol sap en versche frischheid,
tot aan zijn open mond die het nooit smaken kon,
en nimmer dronken zijn verschroeide dorre lippen
het lavend-koele water van de zilvren bron.

Begerig stonden hol zijn oogen rood te puilen,
zijn scheef-gescheurde mond was wit van woede en schuim
de zonne stak zijn lijf vol zweet, vol bloed en wonden,
en eeuwige zenuwkoorts joeg de armen hem door 't ruim.

Van gieren razernij werd 't hart hem uitgevreten,
een nooit voldane zucht zwoegde in zijn breede borst :
Hij was gansch smart, gansch vloek, één beeld van bloed
[en lijden
en stond naast eene zee van heil vol eeuwgen dorst.

1902.

ICARUS

Vol jongen overmoed, vlot-drijvend op zijn vlerken
gericht door 't opwaartsstreven van zijn ziel en oog,
wil hij een nieuwe meeldraad worden in den bloemkelk
van de als een lelie opengaanden hemelboog.

De zon gelijk een bij komt speelsch hem likkezoenen,
hem oversprenkelen met 't stuifmeel van haar gloed
maar smelt verraderlijk het was van zijne vlerken
en dompelt hem vol duizeling in diepen vloed.

O zon ! ge hangt daar wreed met uw magnetische oogen.
ons zielenzeilsteen wenkend naar uw schoonheid heen.
Eilaas we hebben slechts de vleugels van Icarus :
We willen naar omhoog en dompelen beneên.

1907.

SISYPHUS

De berg rijst bar en steil in 't blaken van de zon :
Hij moet uit diepe dal naar 't hooge toppunt streven,
en duwen moet hij, duwen voort de ruige rots
waaraan de wonden van zijn bloedge vingers kleven.

De zonneregen, drop voor drop, doorboort zijn hoofd,
koud-vlammend vuur vervriest, verbrandt zijn ledematen,
maar zijne ziel wordt door een zwaardre rots gedrukt
dan die hij slepen moet : de scherpe rots van 't haten.

Traag, stromplend stap voor stap, zoo hinkt hij pijnlijk voort :
de rots vergroeide in hem als nagels in de vingren :
« Hoezee daar is de top : Het doel heb ik bereikt » —
— Een onverzoenbre macht komt hem beneden slingren.

Beneden ligt het dal met bloemen bont getooid
in 't zwellend zomerfeest der vruchtbaarheid te groenen,
Een vreugdehostie straalt uit iedren bloemenkelk
en windenfrischheid komt de zonnehitte zoenen.

Hij herbegint zijn tocht nog eens... met nieuwen moed
— hij herbegint... nog honderd, honderdduizend malen...
« O laat me rusten... kraak me rots gelijk een noot.» —
Geen rust, geen dood, maar immer lijden, stijgen, dalen.

1907.

ATLAS

De bergenvracht drukt zijnen rug die breekt,
spant iedre zenuw, schendt al de gewrichten
— Hij staat, de borst gezwollen van de pijn
en poogt zich spijt den last nog op te richten.

Zijn knieën wegen door maar knikken niet,
zijn armen staan, als een gewelf, te schragen
het wereldwee dat immer zwellen zal
en dat hij ongetroost steeds voort moet dragen.

Hij heeft te kiezen : altijd zoo te staan
en op den grond te knielen lijk de dwergen.
of d'arm te ronden tot een smeekgebaar
met op zijn rug, het loodgewicht der bergen

Hij twijfelt niet : geen knielen kent zijn knie
Hij wil geen heil in 't smeekend bidden zoeken,
maar drijft vooruit op wilden storremrit
de dolle regimenten van zijn vloeken.

1907.

GODSDIENST

DE MIS DER 19e EEUW

PRIESTER.

Introïbo... Confiteor.

God, Gij die mijn jeugd verblijddet,
'k Nader vreugdevol 't altaar,
't is de laatste mis op heden
mijner eeuw. Ik kom voor haar
smeeken om uw medelijden.
Ik belijd het : Zij deed kwaad
en heeft gruwelijk gezondigd
met gedachte, woord en daad.

CHORUS

Kyrie Eleïson
Christe Eleïson

DE MATERIALISTEN.

We hebben God verjaagd uit Zijnen Hemel,
uit onze kunst en onze wetenschap :
op het tapijt van zijn versleten mantel,
steeg zegedof de stof ten hoogsten trap :
De geesten zonken weg, lijk vledermuizen,
in hunne middeleeuwsche kerkennacht.

Wij bouwden tot de Zon, een nieuwen tempel,
en aan den ingang houdt de Rede wacht.
Dààr wordt geen God, geen schim nog aangebeden;
dààr zinkt 't altaar in geene wolken damp : —
De levenswind waait lustig er en levend,
De zon vervangt de tabernakellamp.
't Heelal bestaat en heeft zich zelf geboren,
we kennen thans den oorsrong, 't scheppingswoord,
niet 't Fiat van den God der Bijbelsagen,
maar wel de stem van 't schepselenakkoord,
die elk, uit drift, hun wedergade zochten
en samenkwamen lijk de vlokken sneeuw,
totdat de Mensch verscheen uit de Evolutie.
De mensch vergat zichzelf tot in onze eeuw, —
hij wist niet wat hij was en liep verloren
en duizlig achter eenen enklen schijn,
maar heden kennen wij ons beendren, spieren,
ons zenuwen : we weten wat we zijn,
we zien wat is, wat niemand zag bestaat niet ;
de wet van 't Wezen ligt door dwang en nood
in 't Wezen zelf geprent, dat altijd handlend,
fataal den weg opgaat naar d'eignen dood,
die leven schenkt aan nieuwe beetre wezens :
Eens op ons graf, klinkt 't zegelied, de luf
gezongen in 't Heelal, den echten tempel
door godgeworden menschen aan de stof.

CHORUS

Gloria in Excelsis Deo.

DE SCEPTICISTEN.

Profeten van de stof, gij dwaalt lijk de andren,
gij boogt op uw verstand en zekerheid,
gij ziet, 't is waar, een legioen van feiten,
maar niet den mist, die zich daarachter spreidt.
Ge ziet slechts wat fosfoorlicht op de baren
van 't ongekende en juicht in dommen waan.
Ge kent de lucht, den grond, het dier, het lichaam,
maar hebt van niets het laatste woord verstaan :
een zeker woord, geen uitgedachte stelsels,
die dommer zijn dan 't Bijbelsche gedicht.
Ge ziet wat leeft, maar zegt ons : Wat is 't leven ?
Ge ziet de zon, zegt ons : wat is het licht ?
Wanneer bij heldren nacht, de sterrenkijker
de lucht doorreist, vindt hij op zijne baan,
een mierennest van wemelende starren,
die zinken in een neevlenoceaan :
De Nevel is het laatste woord van alles :
Het andere is maar droom, we zinken nêer,
lijk drenkelingen in dit eeuwig droomen :
ons hoofd drijft boven soms, maar dompelt wêer
en immer wêer, ons armen werken vruchteloos :
Er is een macht die ons steeds nederslaat.
De twijfelzee rolt 't lijkkleed op ons ziele.
De nacht is zwart, waarin ons ziel vergaat.
Ge hebt den God der christenen verstooten,
en hebt met 't Evangelieboek gespot ;
maar hebt in plaats gesteld uw eigen logens,
gij, dwergen, naamt de plaats van d'ouden God,

en in de hand die 't Evangelie scheurde,
draagt gij uw boek, de nieuwe menschenleer,
alsof uw woord ons meer geloof kon geven,
dan dat van Christus, onzen ouden Heer.
O doet maar voorts, telt sterren en kerft menschen.
We willen voort in onzen twijfet baân :
Gij wierpt ons in zijn zee uit 't schip van Christus
en tergt ons thans met uwen dommen waan.

GELOOFSBODE.

Munda Cor.

Brand mijn mond met kolen zuiver,
dat ik uwe leer verspreid,
Steek mijn hart aan door uwe liefde
dat ik uwen naam verbreid.

EVANGELIE.

Zalig die het woord Gods hooren en het bewaren.
(Lucas XI. 28)

SCEPTICISTEN

't Geloof ach, hebben wij verloren.

CHORUS

Credo.

PANTHEÏSTEN

God is de zee, Wij zijn de baren,
in het begin was God alleen,
de zee ging eens aan 't krachtig woelen,
waaruit het groot Heelal verscheen ;

we dragen trotsch in ons de Godheid,
gelijk de Godheid ook ons draagt,
wij leven tot dat alles stil valt
en dat de zee niet langer waagt.

CHORUS.

Deum Factorem Cœli et Terræ

OFFERTORIUM

MYSTIEKEN

Aut Pati aut Mori

(H. Theresia)

1e MYSTIEKE

Hoe zoet, Mijn Jezus, is uw bijzijn !

2e MYSTIEKE

Ik voel de Liefd' die in mij brandt.

1e

Gij geeft 't geluk aan mijne ziel reeds.

2e

Ik geef mij slechts als offerand,
gelukkig als Hij 't offer aanziet,
ik lijd soms zonder eenge vreugd.

1e

Ik voel in mij den zoetsten vrede,
die mijne gansche ziel verheugt.

2e

Ik voel den dorst naar 't Sacrificie,

een wilde drift naar groote smart,
dat Jezus' zegewagen rolle
door 't bloeden van mijn lijdend hart....
Voor eenen afgod sterft de Hindoe....
Als ik niet lijd, heb ik verdriet,
dan meen ik steeds, dat de Allerliefste
mij aan mijzelven overliet.
De wijn komt uit geperste druiven,
o God, verplet me, geef me pijn,
wat geeft me 't lijden als ik later
voor eeuwig aan uw hart mag zijn !

PŒNITENS

Ons ziel is lijk een os gewrongen,
en zweet van onmacht onder 't juk.
We trokken traag door zware modder,
en zochten in dit slijk geluk.
De deugd zat boven ons te stralen,
te pareldruppelen van licht,
en schoot soms groote roode bliksems,
door 't onweer van ons aangezicht.
Het spijt me, wat ik heb misdreven,
maar 'k zal nog zondigen : ik moet :
ik ben eraan verslaafd geworden.

SEDUCTRIX.

Kom lieve, kom, het is zoo zoet
elkâar beminnen.

PŒNITENS.

Ja, beminnen,

ik heb dat noodig... liefde... maar
hebt gij in u, die drift van liefde,
die voelt voor God, die maagdenschaar ?

SEDUCTRIX.

Ik min u meer.

PŒNITENS.

Is 't waar ? Neen, valschheid,
Ge mint u zelf en mij om u;
Laat eindelijk uw offer vrij zijn :
Ik ken een grootre liefde nu.

SEDUCTRIX.

En ik verdroeg voor u de schande,
'k Verliet voor u het vaderhuis...
Verlaat me, ondankbre, gaat nu henen
met eene pij in eene kluis,
bid dagelijks veel paternosters,
en soms voor mij een weesgegroet,
Maar neen... ge spot... kom liefste mede.
Ik zie 't, ge wilt, ge zult, ge moet.

PŒNITENS.

Ik moet ?

SEDUCTRIX.

Waar is uw vroegre liefde ?

PŒNITENS.

Wat zou ik doen ?

SEDUCTRIX

Kom met mij meê.

PŒNITENS.

Waarheen, naar nieuwe schande en ondeugd ?
'k ben moe daarvan.... en zucht naar vrêe.

PRIESTER

Orate Fratres.

PŒNITENS

'k Zal bidden.

SEDUCTRIX

Wat is dat nu bidden ?
Ge kunt niet bidden. Dat 's gedaan,
want als ge poogt tot God te spreken,
zal ik voor uw verbeelding staan.

PŒNITENS

Gij vergaaft aan Magdalena,
hebt den moordenaar verhoord,
uwe goedheid heeft mijn ziele,
ook tot bidden aangespoord.
Uitgeput, vermoeid, verterend,
strekt zij zich aan uwen voet,
lijk een wrak gespoeld aan 't zeestrand.
Ach, ik heb zoo weinig moed :
't Is zoo moeilijk altijd strijden,
tegen al wat ons omringt,
't is zoo moeilijk doof te blijven,
als de wellust om ons zingt.

SENSUALISTEN.

Broeder, kom met ons ter feeste,
zwieren in een dollen dans ;
duiklen in een zee van wulpschheid,
baden in den vreugdeglans.

SEDUCTRIX.

Kom met mij of 'k zal me dooden.

MAGNUS PECCATOR (afgevallen priester)

Satan, leer me 't grootste kwaad,
tegen Mijnen God bedrijven,
'k wil het toppunt van den haat.
Al 't gewone vind ik zoutloos ;
'k wil een zonde, dat daar hoog,
die ontelbre sterrenscharen,
tanen aan den hemelboog,
dat geen Engel op zijn troon blijft
en de Godheid zelf verbleekt.

SATAN.

Zie, hier zijn de Misgedaanten,
Jezus komt, wanneer ge spreekt...
Doe de Consecratie, priester...

(tot de Sensualisten)

Komt met mij, gij die me dient,
komt, gij, die de groote vreugde
en het wild genoegen mint ;
'k ben de Heer, de God der wereld :
'k smeed 't met bloed besmeurde geld,
't moordend wapen van de tweedracht,

'k brouw den opstand en 't geweld,
ik versmacht de deugd der kinderen,
ik betoover en verleid,
ongeloof en superstitie
heb ik de aarde door verspreid.
Volg me, priester... roep uw Jezus
in dit brood en in dien wijn.

MAGNUS PECCATOR

'k Dank u, Satan, om uw mildheid,
dat zal toch een zonde zijn.

DUIVELSAANBIDDERS

Satan, Heer en God der wereld,
Ave ! Ave ! wees gegroet.

PŒNITENS

God, verlos me van den kwade,
doop mij in uw goddijk bloed,
voer mij hoog op in Uw liefde,
zaai de lente weêr in mij.
Smelt, o sneeuwkleed van mijn ziele,
want de winter is voorbij.

PRIESTER

Sursum Corda.

CHORUS

Habemus ad Dominum.

MYSTIEKEN

Broeder, werp uw hart naar boven,

slaak uw geest uit d'aardschen band,
't is de zomer van de zielen,
met den vollen liefdebrand
van het goddelijke harte,
zon steeds op haar middaguur ;
nooit bluscht de avond klam en vochtig,
de almacht van dit eeuwig vuur.
Deze zon doortintelt allen,
tevens met genot en pijn,
want we zijn te zwak op aarde
tot 't verdragen van haar schijn.
Liever sterven toch van 't zonlicht,
dan genieten in den nacht,
liever dan te leven liefdloos,
worden wij door liefd' versmacht !
't Werd gezegd aan onze zielen :
« Wacht, eens komt de bruidegom... »
Eens ?... wanneer zal hij ons zeggen :
« uitverkoren ziele, kom » ?
niemand weet het, maar wij wachten,
aan den drempel, lijk een hond.
En men mag ons zweepen, schuppen,
't bloed ons slaan uit wonde op wond.
Langs den drempel zal hij komen,
en we gaan hem te gemoet,
of als wij te zeer gewond zijn
kruipen wij aan zijnen voet,
juichend van genot en smarte,
met den mond vol bloed en kwijl,

heesch geworden van te schreeuwen,
sterven we in een kreet van heil.

SATAN.

Laat hun d'Evenaar der Liefde —
Ons de Noordpool van den Haat.
Hun het strenge deugdenplegen,
ons het groot en buldrend kwaad.

PRIESTER

Mentem elevas, virtutem largiris.

MAGNUS PECCATOR

Geef me Satan, zondedolheid,

SEDUCTRIX

Over blijft me alleen de dood.

CHORUS

Sanctus! Sanctus! Hosanna!

DUIVELAANBIDDERS

Satan! Satan, ge zijt groot.

GELOOFSBELIJDERS

God, we willen zielen zoeken,
Geef ons 't zwaard van Michaël,
en geknakt wordt als een rietstaf,
al het boos geweld der Hel.
U verschroeide dorst naar zielen
wij gevoelen ook dien dorst,
Neem, als laving, 't zweet der tochten,
later 't bloed uit onze borst.

CHORUS

Benedictus quivenit in nomine Domini.

GELOOFSBELIJDERS

God, ik vraag u geenen schepter,
slechts het kruis, den vredestaf.
dien al weenend uwen vader,
U tot 's menschen redding gaf.
God, ons bindt het sacrificie,
het is liefde thans in pijn,
maar de zegepraal der liefde
zal daar ginder boven zijn.

SATAN.

Gaat, mijn vrienden, zielen rooven.

MAGNUS PECCATOR

Satan, dit beloof ik u —
't oogenblik der zonde nadert,...
IJslijk trilt mijn wezen nu...

SATAN.

Zeg de woorden, als de priester,
in de kerk de woorden ruischt...

MAGNUS PECCATOR.

'k Voel den maalstroom van de zonde,
die mij door mijn aadren bruischt.

CHORUS.

Benedictus, Hosanna !

PRIESTER.

Hoc est enim Corpus meum.

MAGNUS PECCATOR.

(zegt de zelfde woorden)

KUNSTENAARS.

Het dichterswoord, dat op een broze klankenvedel
een zee van zielen zucht, is albeheerschend groot,
maar krimpt ineen en zwijgt, wanneer het woord
[des priesters
de mensch- en godheid giet, in 't nietig brokje brood.

DUIVELSAANBIDDERS

God is onze krijgsgevangne.

MAGNUS PECCATOR

Duivels, komt, hier is uw God,
'k Lever Hem aan uwe dolheid.
Hij kwam neer op mijn gebod.
Wreekt u over uwe pijnen,
scheurt Hem en doorrijt zijn borst.
Ecce Homo... Menschen... Englen...
Duivels, 'k lever u uw vorst.

DUIVELSAANBIDDERS

Crucifige, slaat en kruisigt.

PRIESTER

Hic est enim calix sanguinis mei

MAGNUS PECCATOR

(Herhaalt die woorden)

KUNSTENAARS

Schoon is 't de roode zon in 't oosten te zien stijgen,
gelijk een Hostie, uit een kelk van stralengloed...
maar uit des priesters handen draagt een eedler
[Hostie,
omstraald met de aureool van 't goddelijke bloed.

MAGNUS PECCATOR

Wat zal ik doen met 't bloed van Jezus ?

DUIVELSAANBIDDERS

't Kome over ons en ons geslacht.

MAGNUS PECCATOR

Drinkt nu, droeve dompelaren,
't bloed van 't lam voor u geslacht,
Ik ben 't einde in pad der zonde,
God, ik kan tot U niet meer....
Ik wil sterven u vertrappend....
'k voer u naar mijn helle neer,
en, gemaakt om U te minnen,
spuig ik Uwaarts, al mijn spog,
en na duizend, duizend jaren
haat ik en vervloek U nog.
Ik ben Virtuoos van 't Haten....
Duivels... scheurt me gansch vaneen....
't bloedend lichaam van mijn Heere
plet mij lijk een molensteen.

MYSTIEKEN

Klamp u, mijn ziel, gelijk een drenkling aan de Hostie,

en juich met uwen geest, te midden zeeën smart...
verhef uw gansche zijn, en werpt in liefdontploffing
omhoog de brokken van uw stukgereten hart.

KUNSTENAARS

De priester heeft het grootste werk van kunst
[voleindigd
en God doen leven, gansch in die gedaante stof,
we kunnen slechts van ver, den weerschijn van
[God vatten,
met vele moeite steeds, en altijd bleek en dof,
We zijn de priesters, lijk in 't Oud Verbond der
[Joden ;
de tempel van ons kunst, omvat Gods beeld alleen,
wij offren onvermoeid, op dit altaar ons zelven.
Wanneer brengt 't kerstfeest in den Hemel ons bijeen ?

MATERIALISTEN

Het is weer afgespeeld ; bestond het onnatuurlijk,
nog koos ik dat van Satan boven dat der kerk.

SCEPTICISTEN

't Geloof der Christnen is toch beter dan uw stelsels,

PANTHEISTEN

De mis der katholieken is onnuttig werk.

SOCIALISTEN (1)

We zijn de schaar van hen die lijden,

(1) Dit woord wordt genomen in de beteekenis van zoekers naar heil voor de maatschappij, niet met zijnen politieken zin.

en de aarde is ook voor ons gemaakt.
We zijn van hen die 's winters dwalen,
doorscheurd, van honger, dorstig, naakt ;
wij zien 't geluk voorbij ons vliegen,
in dans, concert of sledenvaart,
er zijn er die zooveel bezitten,
en wij we hebben niets op aard,
dan 't groote lijf om het te slepen, —
dan eene hand die beedlen moet,
dan 't mager hoofd om het buigen
voor een onmenschelijk gebroed
van dwingers, die ons vrouwen moorden,
ons kindren drijven naar de... schand,
ons zonen naar den oorlog schuppen
en naar den dood ver van hun land.
Ons bloed is 't zelfde als dat des rijken
en Christus leed voor ons aan 't Kruis.

SATAN

Het Kruis is maar bedrog. Maakt opstand !

SOCIALISTEN

Op opstand volgt gevangenisse,
dan verft het werkersbloed de straten.

SATAN

Ge hebt de macht, gebruikt ze dan.

PRIESTER

Pater noster.

SOCIALISTEN

We zouden eenen vader hebben,
die onze smart verhelpen kan.

PRIESTER

...qui es in cœlis...

SATAN

Ja, maar Hij zit in zijnen Hemel.

SOCIALISTEN

O Christus, zoete liefdegod,
waar is uw menschdom thans versukkeld ?
verging uw goddelijk gebod :
Bemint elkander ...? Menschen scheuren
elkander : Heerschend is 't geweld
dier domme kracht, die rechten plettert
en 't werkersvolk verdrukt : Het geld.

SATAN

Verdrukte volk, sta op en plunder,
ge ligt in d' afgrond van den nood,
ziet bergen goud die naast u blinken
en knaagt aan eene korste brood,
u toegeworpen, lijk aan honden
een been dat van de tafel viel.
Staat op, verdrukten, slaven, lijders,
te lang ligt ge onder d' ijzren hiel
van het gevloekte rot.

VELE SOCIALISTEN

Wij volgen.
Vooruit ! Zaait brand ! zaait opstand, moord,
er loopt een rilling door de landen,

bij 't lang verwachte reddingswoord

(Ze volgen Satan.)

PRIESTER

Adveniat regnum tuum...

DE VREEDZAME SOCIALISTEN

Zal 't rijk van God op aarde komen ?
Waarom bestaat er onrecht, strijd ?
Waarom geen vrede en elk zijn rechten ?
Werd dan vergeefs het woord gezeid
van Jezus : Mint elkaar, Weest broeders !
Wij willen ware broeders zijn,
waarom aan eengen al de vreugde
en aan de meesten al de pijn ?

PRIESTER

Fiat voluntas.

MYSTIEKEN

De Heer kastijdt zijn beste dienaars.

PRIESTER

Panem nostrum....

DE VREEDZAME SOCIALISTEN

Gij hebt het volk weleer gespijzigd,
vermenigvuldigdet het brood,
Gij spraakt het woord : 'k heb medelijden
met 't arrem volk zijn bittren nood...
We lijden soms zoo'n wrange ellende...

GEWELDIGE SOCIALISTEN in de verte

Vooruit ter wraak : Zaait opstand, moord !

PRIESTER

Dimitte nobis

PŒNITENS

Vergiffenis om al mijn zonden.

SOCIALISTEN

Wanneer wordt ons gebed verhoord ?
we willen recht en broedervrede.

MYSTIEKEN

Slechts bij den Heer is ware vrêe,
we willen met den priester smeeken.
Bidt, Kunstnaars, Lijders, met ons mêe

PRIESTER

Pax Domini sit semper vobiscum

KUNSTENAARR

Mijn geest zoekt ongerust een schoonheid,
die hij op aard niet vinden zal.

MYSTIEKEN

Naar waren vrêe verzuchten we allen,
verbannen in dit tranendal.

VREEDZAME SOCIALISTEN

Is wereldvrede dan onmogelijk,
ons stelsel is dus maar een wolk...
de dag van heil zal nimmer komen
op aarde voor ons lijdend volk ?

MYSTIEKEN

Die strijden kan zal vreê bekomen,
de smarte leidt naar het genot,
de tranen zijn de beste beden,
de grootste voorsprekers bij God.

EEN DEEL DER SOCIALISTEN

We zullen lijden dan om Gods wil.

ANDERE SOCIALISTEN

Neen, leve Satan en ons macht...

MATERIALISTEN

Nog liever Satan toch dan Jezus

CHORUS

A g n u s D e i

PŒNITENS.

Zondenlam met purpren vacht,
door uw purpren bloed getrokken,
spaar me...

CHORUS

A g n u s D e i

MYSTIEKEN

Roode liefdelam,
pelikaan op 't kruis gebroken,
gansch verteerd door liefdevlam,
min me.

CHORUS

Agnus Dei.

KUNSTENAARS EN SOCIALISTEN

Lam van 't Sacrificie,
zwaar belaân met 't wereldwee,
red ons zielen voor vertwijfling,
gun ons uwen dauw van vreê.

PRIESTER

Domine, non sum Dignus.

PŒNITENS

'k Ben niet waardig dat Gij komet
in mijn zwarte zielenwoon,
spreek een enkel woord, mijn Jesus,
en zij wordt weer blank en schoon.

MYSTIEKEN. (communiceeren)

Ik houd Hem dicht aan 't zwoegend harte,
ik leef niet meer, Hij leeft in mij,
bewaar me, Heilige Communie.

MATERIALISTEN

Is dat geen vuige veinzerij ?

PANTHËISTEN

Wij leven eeuwig in Communie.

SCEPTICISTEN

O, kon ik ware christen zijn !

MATERIALISTEN

't Is dwaas, ellendige, gelooven.

SCEPTICISTEN.

De twijfel is de grootste pijn.

GELOOFSBELIJDERS

Gesterkt door God, ben 'k onverwinlijk.
Gij moogt me zenden, waar Gij wilt,
Mijn God, 'k zal vliegen, opgetogen,
met u als hoop, als zwaard, als schild.
'k Zie reeds de volken aan de doopvont ;
het water zuivert 't schuldigst hoofd,
wij rusten niet voordat de wereld,
der twintigste eeuw in God geloofd.

MATERIALISTEN.

Wij zullen strijden eeuwig, eeuwig.

SCEPTICIST

Had ik 't geloof nog van het kind !

PRIESTER

Dominus vobiscum

GELOOFSBELIJDERS

De Heer zal uwen geest verlichten,
Hij die uw arme zielen mint.

MYSTIEKEN (zingen) :

Benedic anima mea Domio : et omnia quœ intra me sunt, nomini sancto ejus. (Ps 102)

PŒNITENS

'k Zal morgen ook ons Heere nutten,
gelukkig zijn. Ik heb berouw.
De priester zal mijn kwaad vergeven,

dan is 't gedaan met mijnen rouw...
Mijn leven wordt een lange boeten,
een eeuwigdurende gebed,
mijn lijf mag gansch in stukken hangen
als ik mijn eeuwge ziel maar red.

MATERIALISTEN

De wereld hoeft nog opvoeding.

PRIESTER (Ze gaan.)

Benedicat Vos...

ALLEN BIDDEN.

Uw zegen God op de eeuw die nadert!

KUNSTENAARS en GELOOFSBELIJDERS

We zullen strijden t' Uwer eer.

PŒNITENS

Onze eeuw bedreef veel gruwlijkheden,
Beschouw ze met uw goedheid, Heer.

EEN KUNSTENAAR

Ge zijt een Deus caritatis (H. Joannes I)

EEN ANDERE KUNSTENAAR

Een Lazarus is zij geworden
en zonde heet haar stinkend graf,
verbreek de windsels die haar prangen
en ruk haar doodensluier af.
Zie op haar schouders niet het schandmerk,
maar hoe het boetkruis erin snijdt ;

zie niet haar zonde op 't voorhoofd branden,
maar hoe ze bittre tranen schreit.
Ik heb getoond in welke ellenden,
het zondig menschdom lijdt en leeft,
Mijn Jezus, gij zult veel vergeven,
aan al die veel geleden heeft.
De blik van uw zoet stervende oogen
wenkt ons ter vierschaar van uw hart,
waar iedereen wordt vrijgesproken,
die 't teeken draagt van boet en smart.
Daar juicht de beedlaar om zijn lompen.
de zieke laat het vunzig bed,
en al de klachten smelten samen
tot eeuwigdurend dankgebed.
Gij zegt dan nog de acht zaligheden.
« Gelukkig d'arremen van geest,
en al die eens om mijnen name
versmaad, vertreden zijn geweest. »

STEMMEN

Wat is al 't goed en goud der wereld,
dan ballast op ons levensbaan,
dan vrachten die ons tegenhouden
om naar den Hemel op te gaan ?
Gezegend zij de godlijke armoê !

PRIESTER

In principio erat verbum....

SCEPTICISTEN

Wie spreekt een zeker waarheidswoord ?

GELOOFSBELIJDERS

Het heeft geklonken door de wereld,
de wereld heeft het niet gehoord.
God heeft het zaad op aard geworpen,
de wereld heeft het zaad versmacht.
Hij heeft zijn zonne laten stralen,
en de aarde koos den zondennacht.
o Meester, bloedig moest Uw zweet zijn
toen Ge al ons zonden op U droegt,
in bittren doodstrijd, aan Uw vader,
Uw bloedig bittre klachten kloegt.
Ons vlecht het kwaad door de aard bedreven,
ook eene doornenkroon om 't hoofd,
we zuchten omdat na uw lijden
niet iedereen in u gelooft.
Uw lijden is ons leed geworden,
de wereldzonden doen ons zeer,
ze zijn om 't hoofd ons doornenkronen
en in ons hart een scherpe speer
De dwalers stromplen traag en treurig
in mistige avondduisternis
en zien de zonne niet van waarheid,
die boven aan den hemel is.

PRIESTER

We zagen zijne glorie, eene glorie
als van den Eeniggeboren Zoon des Vaders
vol met genade en waarheid.

SCEPTICSTEN

Geef ons de Waarheid, Waarheid, Waarheid,
we zochten ze vol angst en pijn ;
we vonden secten oovral weemlen,
er kan maar eene waarheid zijn.

GELOOFSBELIJDERS

De Roomsche Katholieke Kerke.

STEMMEN UIT RUSLAND EN ENGELAND

Ja, eenheid, Rome, een kerk, een hoofd,
een zon, die 't dwaallicht onzer secten
in hun moeras voor goed verdooft.

SCEPTICISTEN

De waarheid daagt weer uit den twijfel,
maar geef ons, zendeling, de wet
onwrikbaar lijk 't geloof der Kerke
die ons en alle menschen redt.

GELOOFSBELIJDERS

't Geloof, de smart, de hoop, de liefde.

MYSTIEKEN, SOCIALISTEN (herhalen opgetogen)
de liefde.

MYSTIEKEN

De breede brand van onze liefde
zwelt reuzig wijd, in rooden glans
en slaat zijn bergenbaren opwaarts,
veel hooger dan de Hemeltrans.

Hij rijst op de ijsvlakt van de wereld,
gelijk een gloeiend Noorderlicht,
en boort en brandt door onze harten,
gelijk de scherpste bliksemschicht.

O Jesus, laat uw hart en wonden,
lijk breede bronnen openstaan,
dat, door den dorst der min verslonden,
wij lafenis daar putten gaan.

(Wierook brandt, gelijk het hart der mystieken, en witte damp stijgt in de kerk. Het zonlicht speelt er in.)

VREEDZAME SOCIALISTEN

Laat wetboek zijn voor gansch de wereld
uw overheerlijk bergsermoen,
dan antwoordt men op haat met liefde
en op een slag met eenen zoen.

Dan deelt de rijke aan d' arme mede
zijn overvloedig goed, en geeft
hij, die twee mantels heeft, er eenen
aan dezen die geen mantel heeft.

De menschen zien in andere menschen,
niet meer de bijzaak die hen scheidt,
maar broeders, door één God geroepen,
tot ééne zelfde zaligheid.

Gij hebt geleerd, hoe men moet minnen,
verlost van schande en eigenbaat.

laat stralend 't kruis op aarde blinken
in nieuwen liefdedageraad.

(Zon schittert in de kerk)

GELOOFSBELIJDERS

Er bloost een blijde liefdelente.

(Volle zon, een deel der aanwezigen begint den lofzang: hiems recessit—

PŒNITENS begint De Profundis... de anderen antwoorden met een geestdriftig «Te Deum».

INHOUD

DRIELUIK VAN MENSCHENWEE

Abel dood gevonden. 7
In 't Worstelen 12
Noë 21

DICHTERSLEVEN

Dichtersleven 29
Dichter en Volk 31
Dichter en Kritiek 32
Vita Brevis, Ars Longa 34
De Dichters op Sinai 36

NATUURGEDICHTEN

Zucht naar Zon 39
Zon 41
Een Zonnestraal 42
In 't Woud 44
In 't vallen van den avond 45
Avond 46
Zondag Avond 47
Vrede 48
Rustend Water 49
Bliksem 51

UIT DE ZIEL

Onmacht 54
Wachten 56
Gedroomde Kerk 58

HEIDENSCHE ZINNEBEELDEN

Laocoon 63
Tantalus 65
Icarus 66
Sisyphus 67
Atlas 68

GODSDIENST

De mis der 19e eeuw 71